

*Załącznik nr 1 do projektu
Uchwały Nr.....
Rady Gminy Leszno
z dnia.....*

**GMINNY
PROGRAM PROFILAKTYKI I
ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW
ALKOHOLOWYCH,
PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W
RODZINIE I NARKOMANII DLA GMINY
LESZNO
na 2009 rok**

WPROWADZENIE

1. Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych jest dokumentem wyznaczającym cele przeciwdziałania zjawisku nadużywania alkoholu i związanym z tym problemom społecznym na terenie gminy Leszno. W swych założeniach jest spójny z Narodowym i Wojewódzkim Programem Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Podstawowym aktem prawnym regulującym sferę rozwiązywania problemów alkoholowych jest Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi z 26 października 1982 r. z późniejszymi zmianami określająca priorytety w podejmowanych działaniach realizowanych poprzez program, traktując je jako zadania własne gminy.

Zamierzenia zawarte w gminnym programie na rok 2009 w większości stanowią kontynuację realizowanych zadań w poprzednich latach, w głównej mierze nastawionych na:

- pomoc osobom oraz rodzinom uwikłanym w problem alkoholowy,
- podejmowanie działań zmierzających do ograniczenia zagrożeń życia rodzinnego wywołanych alkoholem,
- prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Posługując się wskaźnikami europejskimi oraz wynikami badań społecznych liczbę osób uzależnionych w Polsce można oszacować na ok. 860 tys. (w tym 707 tys. to mężczyźni i 153 tys. to kobiety), zaś osób pijących alkohol ryzykownie i szkodliwie na ok. 4 mln.

Z przeprowadzanych badań wynika również, iż 2/3 uzależnionych mężczyzn to sprawcy przemocy, a w wśród uzależnionych i współuzależnionych kobiet – 2/3 to ofiary przemocy.

Dane gminy Leszno są zbieżne z wynikami ogólnopolskimi.

2. Podstawą prawną działań związanych z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie jest art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2001r. Nr 142, poz. 1591 ze zmianami) oraz przepisy Ustawy z dnia 29.07.2005 r o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 180, poz. 1493)

Zjawisko przemocy w sposób ścisły łączy się z problemem alkoholowym występującym w rodzinach. Statystyki podają, że większość czynów kwalifikowanych przez Kodeks Postępowania Karnego jako fizyczne lub psychiczne znęcanie się nad członkiem rodziny działa pod wpływem alkoholu lub innych środków uzależniających. Prowadzone dotychczas działania informacyjne ogólnopolskie i lokalne spowodowały zainteresowania tą problematyką oraz uaktywniły ofiary przemocy do zgłaszania problemu odpowiednim instytucjom i służbom.

Do zadań samorządu gminnego należy w szczególności:

- Tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
- Prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie działania przemocy w rodzinie.
- Opracowania i realizacja programu ochrony ofiar przemocy w rodzinie.
- Prowadzenia gminnych ośrodków wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie.

3. Szkody związane z używaniem i nadużywaniem narkotyków są o wiele większe niż szkody związane z nadużywaniem alkoholu. W ciągu ostatnich lat zwiększyła się ilość młodych osób sięgających po narkotyki. Podstawą prawną działań gminnych związanych z przeciwdziałaniem narkomanii jest art. 10 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2005r. Nr 179, poz. 1485).

Przeciwdziałanie narkomanii należy do zadań własnych gminy, obejmujących:

- 1) zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem;
- 2) udzielanie rodzinom, w których występują problemy narkomanii, pomocy psychospołecznej i prawnej;
- 3) prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie zajęć sportowo-rekreacyjnych dla uczniów, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych;
- 4) wspomaganie działań instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych, służących rozwiązywaniu problemów narkomanii;
- 5) pomoc społeczną osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych dotkniętym ubóstwem i wykluczeniem społecznym i integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontraktu socjalnego.

I. MAPA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH

1. Charakterystyka Gminy

Leszno to gmina należąca do powiatu warszawskiego zachodniego, woj. mazowieckie Gminę Leszno zamieszkuje ogółem:

rok 2006 – 8630 osób
rok 2007 – 8735 osób.
rok 2008 - 8848 osób

Strukturę gminy tworzą 33 miejscowości, które są rozmieszczone w 23 sołectwach w tym 4 to środowiska popegerowskie. W gminie notuje się wzrost migracji, zwłaszcza z Warszawy. Napływ ludności spoza gminy spowodowany jest tym, iż Gmina Leszno dysponuje znacznymi rezerwami terenów pod zabudowę mieszkaniową

Struktura wiekowa mieszkańców gminy Leszno:

- Ludność w wieku przedprodukcyjnym - 15,7 %
- Ludność w wieku produkcyjnym - 61,6 %
- Ludność w wieku poprodukcyjnym - 22,8 %

Struktura wiekowa mieszkańców gminy odnotowuje tendencje wzrostu ludności w wieku poprodukcyjnym, choć wzrost migracji do gminy może tę strukturę zmienić.

W Gminie Leszno nie ma dużych przedsiębiorstw, które mogłyby zapewnić zatrudnienie większej liczbie mieszkańców, dlatego jest to jednym z powodów aktywności mieszkańców na stołecznym rynku pracy lub zagranicą. Na terenie gminy pracuje 16 % mieszkańców w wieku produkcyjnym.

Liczba bezrobotnych zamieszkałych na terenie gminy Leszno – według stanu na dzień 30.09. 2007 r. wynosi;

- zarejestrowanych ogółem ; 273 osoby
- w tym kobiety; 167 osób
- w tym uprawnieni do zasiłku; 31 osób

Stopa bezrobocia wynosi 13,06 % i w porównaniu z II kwartałem 2007 r. zmalała o 41 osób.

Dochody osobiste mieszkańców gminy pozostają na poziomie średniej dla kraju i są nieco wyższe niż średnia dla gmin wiejskich. Jednak są one o połowę mniejsze, aniżeli dochody mieszkańców powiatu warszawskiego – zachodniego, a wskaźnik na 1 mieszkańca wynosi 227 /na podst. udziału gmin w podatku od dochodów/.

Średni dochód budżetu gminy na 1 mieszkańca wynosi – 2 138,49 zł.

Brak stabilizacji na lokalnym rynku pracy przejawia się m.in. poprzez:

- wciąż wysoki procent bezrobocia,
- ubożenie rodzin i wynikające stąd problemy niedostosowania społecznego, patologii, zwiększonego ryzyka uzależnień wśród dorosłych, jak i postępującego u młodzieży.

2. Dzieci i młodzież a problemy alkoholowe

Na terenie gminy funkcjonują:

- przedszkole – 166 dzieci;
- 3 szkoły podstawowe - 665 uczniów,
- 3 gimnazja - 357 uczniów,
- 1 szkoła ponadgimnazjalna 98 uczniów,
- 1 szkoła przysposabiająca do pracy – 16 uczniów.

Wszystkie szkoły realizują szkolne programy profilaktyczne, spójne z programami wychowawczymi, wykorzystując różnorodne formy oddziaływań dostosowane do potrzeb szkoły i uczniów.

Dane statystyczne wynikające z przeprowadzonych badań na temat uzależnień wśród młodzieży przedstawione są niżej, korelują z wynikami badań ogólnopolskich ESPAD.

„W ostatnich kilku latach obserwujemy wyraźny wzrost zagrożeń alkoholowych wśród młodzieży, Statystyki zawarte w raporcie „Młodzież a alkohol” Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych są alarmujące. Jak wynika z raportu, wśród chłopców szkół średnich zaledwie niecałe

10% to abstynenci. Natomiast wiek inicjacji alkoholowej dla większości z nich obniżył się do 13 roku życia. Sytuacja wśród dziewcząt nie jest lepsza. Jeżeli ta tendencja nadal się utrzyma, to w najbliższych latach będziemy mieli w Polsce tysiące młodocianych alkoholików. Choroba alkoholowa pojawia się tym szybciej, im wcześniej następuje inicjacja alkoholowa." (miesięcznik Wychowawca Nr12/05)

2.1. Diagnoza przeprowadzona na terenie gminy Leszno.

Poniższa diagnoza została przeprowadzona i opracowana przez Instytut Psychiatrii i Neurologii w Warszawie.

W grudniu 2003 r. przeprowadzono diagnozę używania środków psychoaktywnych w środowisku młodzieży szkolnej na terenie gminy Leszno. W badaniu wzięło udział 417 osób. Byli to wszyscy uczniowie szkół podstawowych / 6 klasa/ i gimnazjalnych na terenie gminy Leszno. Badaniem objęto przede wszystkim osoby w wieku od 12 do 15 lat, ale w badaniu uczestniczyła również niewielka grupa szesnastolatków.

Celem zrealizowanego w grudniu 2003 roku badania ankietowego były:

1. Analiza spożycia środków psychoaktywnych

- alkohol
- papierosy
- narkotyki

2. Próba identyfikacji zjawisk wpływających na nasilenie spożycia

Picie alkoholu i palenie papierosów to zjawisko szeroko rozpowszechnione wśród badanej młodzieży, ich nasilenie wzrasta z wiekiem. Do wprowadzenia się w stan upojenia alkoholowego co najmniej raz w życiu przyznaje się 35 % (145) badanych. Częściej niż co dziesiąty chłopiec 12 % i 2 % dziewcząt deklaruowało spożywanie alkoholu regularnie. Jest to grupa największego ryzyka. Rozmiary spożywania alkoholu związane są z oczekiwaniem pozytywnych skutków jego działania. Jednocześnie większość młodzieży postrzega alkohol jako środek łatwo dostępny.

- Potrzeby szkół w dziedzinie profilaktyki:
  - a) stałe prowadzenie punktu konsultacyjno – informacyjnego dla młodzieży i rodziców związanego z problemami uzależnień,
  - b) przeprowadzanie spotkań, prelekcji z klasami wytypowanymi przez szkołę,
  - c) realizowanie programów profilaktycznych w dziedzinie uzależnień.
  - d) potrzeba zwiększenia pomocy audiowizualnych – filmów, ulotek, plakatów.

3. Postawy dorosłych wobec picia alkoholu przez młodzież

Dorośli deklarują zaniepokojenie narastającym piciem alkoholu przez młodzież. Przyczyn tego zjawiska upatrują w przemianach wzorców kulturowych, w kryzysie instytucji wychowawczych, zwłaszcza szkoły, w ekspansji biznesu alkoholowego. Widok pijącej młodzieży mało kogo dziwi, mało kogo gorszy. Fakt, że młodzi ludzie coraz wcześniej, częściej i intensywniej sięgają po alkohol, znajduje potwierdzenie w wynikach ogólnopolskich socjologicznych badań ESPAD. Według badań reakcje rodziców są typowe, świadczą one o bezradności dorosłych wobec picia młodzieży i jednocześnie o przyzwoleniu na spożywanie alkoholu. Połowa badanych dorosłych wyraża wprost akceptację dla niskoprocentowych trunków w domu – kryje się w tym nadzieja na utrzymanie kontroli nad zachowaniami dzieci i bezpodstawną wiarą, że picie alkoholu jest mniej groźne, niż zażywanie narkotyków, których rodzice boją się najbardziej.

4. Dostępność napojów alkoholowych

Zakup alkoholu nie stanowi dla nieletniego żadnej trudności. Według badań ogólnopolskich ESPAD w zdecydowanej większości, aż 80%, sprzedawcy nie pytali młodzieży o wiek w momencie zakupu. Dorośli mają świadomość, że młodzież może bez problemów zaopatrywać się w alkohol. Zdaniem młodzieży alkohol najłatwiej kupić w sklepach spożywczych (53%). Zaledwie co 3 uczeń biorący udział w badaniu wymienia jako miejsce zakupu dyskotekę, pub, kawiarnię – miejsca tradycyjnie kojarzone przez dorosłych z zagrożeniem jako stwarzające możliwość i łatwość zakupu alkoholu przez młodzież.

Z art. 12 ust. 4 o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi wynika, iż liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych zawierających powyżej 4,5% alkoholu, przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży oraz usytuowanie punktów sprzedaży, podawania i spożywania napojów alkoholowych powinno być dostosowane do potrzeb ograniczania dostępności alkoholu.

Uchwała Rady Gminy Leszno NR XLIV/252/2005 z dnia 30 czerwca 2005r. ustaliła 45 punktów sprzedaży napojów alkoholowych zawierających powyżej 4,5% alkoholu (z wyjątkiem piwa) przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży oraz 8 punktów sprzedaży napojów alkoholowych zawierających powyżej 4,5 % alkoholu (z wyjątkiem piwa) przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży. Punkty sprzedaży i podawania alkoholu na terenie gminy usytuowane są nie bliżej niż 50 m od szkół, innych placówek oświatowo – wychowawczych i opiekuńczych, obiektów kultu religijnego, zakładów opieki zdrowotnej, obiektów sportowych.

4.1. Z ostatnich badań ogólnopolskich wynika, iż wskaźnik dostępności alkoholu wynosi ok. 70%.

Spożycie alkoholu w litrach na jednego mieszkańca (według GUS):

Lata	Spożycie w litrach na jednego mieszkańca				
	Wyroby spirytusowe (100% alkoholu)	Wino i miody pitne	Wino i miody pitne w przeliczeniu na 100% alkohol	Piwo	Piwo w przeliczeniu na 100% alkohol
1992	3,5	7,6	0,91	38,6	2,12
1993	3,8	7,5	0,90	33,0	1,82
1994	3,8	6,9	0,83	36,4	2,00
1995	3,5	6,8	0,82	39,0	2,15
1996	2,9	10,3	1,24	42,8	2,35
1997	2,8	12,8	1,54	49,8	2,74
1998	2,4	13,7	1,64	54,1	2,98
1999	2,1	13,6	1,63	60,1	3,31
2000	2,0	12,0	1,44	66,9	3,68
2001	1,7	10,6	1,27	66,5	3,66
2002	1,7	11,2	1,34	70,7	3,89
2003	2,4	11,3	1,36	74,8	4,10
2004	2,5	10,6	1,27	82,0	4,51
2005	2,5	8,6	1,03	80,7	4,44

Wino i miody pitne zawierają 12% alkoholu; piwo zawiera 5.5% alkoholu

Średnie spożycie na 1 mieszkańca w litrach 100% alkoholu w Polsce: (wg GUS)

1995 - 6,47 litra
1996 - 6,49 litra
1997 - 7,08 litra
1998 - 7,02 litra
1999 - 7,04 litra
2000 - 7,12 litra
2001 - 6,63 litra
2002 - 6,93 litra
2003 - 7,86 litra
2004 - 8,28 litra
2005 - 7,97 litra

4.2. Dostępność napojów alkoholowych w gminie Leszno.

1. Liczba punktów prowadzących sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży / bez piwa/

2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
32	34	33	33	31	33	33

2. Limit punktów sprzedaży przyjęty uchwałą Rady Gminy

2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
43 (w tym 8 poza miejscem sprzedaży)	43 (w tym 8 poza miejscem sprzedaży)	43 (w tym 8 poza miejscem sprzedaży)	53 (w tym 8 poza miejscem sprzedaży)	53 (w tym 8 poza miejscem sprzedaży)	53 (w tym 8 poza miejscem sprzedaży)	53 (w tym 8 poza miejscem sprzedaży)

3. Nielimitowana sprzedaż piwa / ilość placówek handlowych/

2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
33	34	32	33	32	33	33

4. Sprzedaż napojów zawierających od 4,5% do 18 % alkoholu /ilość punktów/

2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
32	34	33	33	32	33	33

5. Napoje o zawartości powyżej 18% alkoholu / ilość punktów /

2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
25	26	26	28	30	31	31

6. Ilość mieszkańców gminy Leszno przypadających na jeden punkt sprzedaży napojów alkoholowych /z wyłączeniem piwa/.

rok	Liczba mieszkańców	Ilość punktów	ilość mieszkańców na jeden punkt sprzedaży napojów alkoholowych
-----	--------------------	---------------	---

2002	7.854	32	245,4
2003	8.096	34	238,1
2004	8.306	33	251,6
2005	8.469	33	256,6
2006	8.621	32	269,4
2007	8.735	33	264,7
2008	8.848	33	268,1

7. Punkty prowadzące sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży

2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
10	11	10	7	7	7	7

Biorąc pod uwagę powyższe dane wskazać należy, że na 268 mieszkańców gminy Leszno przypada na jeden punkt sprzedaży napojów alkoholowych / z wyłączeniem piwa/. Analiza porównawcza wykazuje tendencję rosnącą, tzn. zwiększa się liczba mieszkańców przypadających na 1 punkt sprzedaży napojów alkoholowych (w roku 2005 liczba ta wynosiła 256,6).

5. Porządek publiczny i jego naruszanie a problemy alkoholowe i przemoc

L.p.		2005	2006	2007	2008
1.	ilość wykroczeń po spożyciu alkoholu – zakłócenie ładu i porządku publicznego	15	87	32	24
2.	wypadki drogowe i kolizje – sprawcy działający pod wpływem alkoholu	2	1	1	1
3.	nietrzeźwi kierujący pod wpływem alkoholu	100	154	111	65
4.	interwencje wobec osób nadużywających alkoholu, w tym domowe i w miejscach publicznych	163	165	196	133
5.	liczba osób zatrzymanych do wytrzeźwienia	8	9	5	17
6.	wdrożenie procedury Niebieskiej Karty	2	5	9	32
7.	spożywanie napojów alkoholowych wbrew zakazom	50	75	231	143
8.	sprzedaż napojów alkoholowych nieletnim	0	0	0	0
9.	pouczenie sprzedawców napojów alkoholowych	0	0	0	0
10.	pouczenie osób spożywających alkohol w miejscach publicznych	30	35	41	35
11.	zgony po spożyciu napojów alkoholowych	4	0	2	3
12.	popelnione przestępstwa pod wpływem alkoholu	0	154	102	65
13.	Liczba kobiet w ciąży po spożyciu alkoholu zatrzymanych, ewentualnie w trakcie interwencji policji, stwierdzenie upojenia alkoholowego	x	x	2	0
14.	Matki sprawujące/ nie sprawujące opieki nad nieletnimi pod wpływem upojenie alkoholowego	x	x	x	2
15.	Nieletni zagrożeni demoralizacją.	x	x	x	9
16.	Liczba kierowców zatrzymanych pod wpływem narkotyków.	x	x	x	7

6. Działania Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej na rzecz rodzin z problemem alkoholowym

Istniejący na terenie Gminy Leszno Ośrodek Pomocy Społecznej jest jednostką organizacyjną, która swoje usługi świadczy dla wszystkich mieszkańców gminy, którzy znaleźli się w trudnej sytuacji życiowej.

OPS w Lesznie w 2007 przyznał pomoc osobom z tytułu;

	2006	2007	2008
Ochrony macierzyństwa –	15 rodzinom;	2 rodziny, 1 osoba w rodzinie	12 osobom
Niepełnosprawności –	59 rodzinom;	31 rodzin, 50 osób w rodzinie	58 osobom
Długotrwałej lub ciężkiej choroby –	6 rodzinom;	13 rodzin, 29 osób w rodzinie	39 osobom
Bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych	51 rodzinom;	21 rodzin, 86 osób w rodzinie	46 osobom
Alkoholizmu –	16 rodzinom	8 rodzin, 12 osób w rodzinie	17 osobom
Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	1 rodzinie;	2 osoby, 6 osób w rodzinie	1 osobie
Przemocy w rodzinie	17 rodzinom;	9 rodzin, 15 osób w rodzinie	2 osobom
Dożywianie dzieci w szkołach	93 uczniów	27 rodzin, 86 osób w rodzinie	81 osobom
Dożywianie dorosłych	26 osoby.	28 rodzin, 70 osób w rodzinie	0

W zakresie zwiększenia skuteczności oddziaływań profilaktycznych wskazane byłoby:

- prowadzenie szeroko zakrojonej edukacji rodziców w zakresie rozpoznawania uzależnień i podejmowania wczesnych interwencji;
- realizowanie programów profilaktycznych w szkołach podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych;
- interdyscyplinarna pomoc – wspólne działania instytucji pomocowych, pedagogów szkolnych w sytuacjach problemowych rodziny;
- włączenie młodzieży do działań profilaktycznych, skierowanych do grup rówieśniczych – szkoły inne instytucje, stowarzyszenia, organizacje pozarządowe;
- proponowanie zróżnicowanych form zagospodarowania czasu wolnego dzieci i młodzieży, szczególności zajęć sportowych.

II. ZASOBY UMOŻLIWIAJĄCE PROWADZENIE DZIAŁALNOŚCI PROFILAKTYCZNEJ I NAPRAWCZEJ

- **Baza w gminie Leszno:**

1. Placówki leczenia odwykowego.

Na terenie gminy Leszno nie działa żadna placówka leczenia odwykowego. Osoby z gminy Leszno podejmujące leczenie korzystają ze świadczeń Poradni Przeciwalkoholowej w Warszawie oraz Szpitala Psychiatrycznego w Pruszkowie i Szpitala Neurologicznego w

Warszawie (Ośrodek Terapii Uzależnień od Alkoholu i Współuzależnienia). Placówki te działają w oparciu o umowy z Narodowym Funduszem Zdrowia. Podstawowe formy pracy w/w zakładów leczniczych to terapia indywidualna i grupowa w oparciu o metody psychoterapeutyczne.

Komisja ds. RPA w 2008 roku rozpoczęła procedurę w stosunku do 4 osób, z czego Sąd zobowiązał do leczenia stacjonarnego .1 osobę (w pozostałych przypadkach trwa jeszcze postępowanie sądowe).

2. Profilaktyka

Na poziomie całej gminy Leszno realizowane są programy profilaktyczne wdrażane przez pracowników socjalnych, pracowników medycyny szkolnej, terapeutów profilaktyki uzależnień, terapeutów od spraw przemocy w rodzinie, socjoterapeutów. Działają oni w środowisku lokalnym organizując różnorodne formy pracy profilaktycznej i prewencyjnej z dziećmi i młodzieżą oraz osobami dorosłymi. Zespoły Szkół Publicznych w Gminie Leszno realizują Szkolne Programy Profilaktyczne. Komisja RPA organizuje na terenie naszych szkół warsztaty profilaktyczne.

3.. Zasoby osobowe:

Liczba osób, które ukończyły warsztaty dające kwalifikacje do prowadzenia programu „Siedmiu kroków”	1
Liczba osób, które ukończyły warsztaty dające kwalifikacje do prowadzenia programu przeciw agresji i przemocy „Spójrz inaczej”	46
Liczba osób, które ukończyły szkolenie „Przemocy w rodzinie i narkomanii – stop”	0
Liczba osób posiadających kwalifikacje do prowadzenia zajęć socjoterapeutycznych	0
Liczba osób posiadających pełne kwalifikacje w zakresie profilaktyki społecznej i resocjalizacji	1
Liczba absolwentów studium profilaktyki uzależnień i przeciwdziałania przemocy	0
Liczba pedagogów szkolnych	5
Liczba psychologów	3
Liczba osób posiadających kwalifikacje do prowadzenia zajęć „wychowania do życia w rodzinie”	6

2.2. Zasoby instytucjonalne:

- **Punkty Informacyjno-Konsultacyjne działające na terenie gminy Leszno**
  - a. Profilaktyka i Rozwiązywanie Problemów Alkoholowych -dla osób uzależnionych , współuzależnionych i DDA
  - b. Dla ofiar przemocy w rodzinie
- Świetlice opiekuńczo-wychowawcze; w Lesznie „Promyk”(działająca 11 lat) i w Zaborowie „Świetliki”(działająca 3 rok) -dla dzieci z rodzin dysfunkcyjnych.
- Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie, alkoholizmowi i innym patologiom społecznym.
- Grupy wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie oraz dla uzależnionych i współuzależnionych od alkoholu.
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
- Gminna Komisja d/s Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

3. Inne formy pomocy, wspomagające działania profilaktyczne realizowane o posiadane zasoby.

- Przedszkole Publiczne Nr 1 im. Leśnych Skrzatów w Lesznie.
- Zespół Szkół Publicznych w Lesznie.
- Zespół Szkół Publicznych w Zaborowi.
- Specjalny Ośrodek Wychowawczy w Lesznie (w ramach którego działa: szkoła podstawowa terapeutyczna, gimnazjum terapeutyczne, szkoła zawodowa, szkoła przysposabiająca do pracy oraz internat).
- Świetlice gminne w Czarnowie, Łubcu, Lesznie i Zaborowie
- Zespół Sportowo-Rekreacyjny w Lesznie
- Biblioteka gminna w Lesznie z filiami w Czarnowie, Zaborowie oraz punktem bibliotecznym w Łubcu
- Trzy kościoły parafialne
- Komisariat Policji w Lesznie, który swoim zasięgiem obejmuje całą gminę
- Placówki zdrowia;
  - Medicor w Lesznie i w Zaborowie
  - NZOZ MAXIMED w Lesznie
  - „Zdrowie” w Lesznie
- Pięć Ochotniczych Straży Pożarnych, w tym sekcje młodzieżowe
- Związek Harcerstwa Rzeczypospolitej w Zaborowie – drużyna chłopców „Husaria im. bł. ks. Józefa Stanka”, drużyna dziewcząt „Droga”
- Związek Kombatantów Rzeczypospolitej Polskiej i Byłych Więźniów Politycznych Zarząd Gminny Koła w Lesznie;
- Światowy Związek Żołnierzy Armii Krajowej Okręg Warszawa „Grupa Kampinos” Koło w Lesznie.
- Środowiskowy Dom Samopomocy w Łubcu
- Klub sportowy „Partyzant Leszno”
- Klub sportowy „Zaborowianka
- Centrum Kształcenia i Rozwoju „Epikur”
- Klub Przedszkolaka „Żak”
- Uruchomienie w 2009 roku programu unijnego „Oddolne inicjatywy edukacyjne na obszarach wiejskich”
- Uruchomienie w 2009 roku programu unijnego „Wyrównywanie szans edukacyjnych” skierowanego do dzieci i młodzieży
- Stowarzyszenia;
  - Stowarzyszenie „Radość Dzieciom Niepełnosprawnym”
  - Towarzystwo Przyjaciół Konia Arabskiego w Polsce
  - Związek Polskich Fotografików Przyrodniczych
  - Klub Honorowych Dawców Krwi „Czerwony Płomyk”
  - Uczniowski Klub Sportowy „Relax”
  - Uczniowski Klub Sportowy „Leszno”

ZAŁOŻENIA DO PROGRAMU PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH, PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE I NARKOMANII DLA GMINY LESZNO NA ROK 2009 r.

Rozdział I

1. Postanowienia ogólne:

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Narkomanii jest kontynuacją zadań realizowanych w gminie Leszno. Stanowi spis działań będących jednocześnie zadaniami własnymi gminy w obszarze tych zagadnień społecznych, które będą realizowane w 2009 roku.

I. Cele strategiczne programu:

1. Zapobieganie powstawaniu nowych problemów związanych z alkoholizmem, przemocą domową oraz narkomanią,
2. Zmniejszanie rozmiarów problemów, które aktualnie występują,
3. Zwiększenie zasobów niezbędnych do radzenia sobie z już istniejącymi problemami.

II. Cele operacyjne programu:

1. Ograniczanie i zmiana struktury spożycia napojów alkoholowych gminy Leszno,
2. Zmiana zachowań i postaw mieszkańców i pracowników instytucji pomocowych w sytuacjach związanych z problemami uzależnień,
3. Wdrożenie nowoczesnych form profilaktyki kierowanej również do dzieci i młodzieży,
4. Budowanie skutecznych form kontroli prawnej i społecznej nad szkodliwymi formami postępowania osób nadużywających alkoholu (w szczególności przeciwdziałania przemocy w rodzinie),
5. Zwiększenie skuteczności i dostępności terapii w zakresie nowoczesnych strategii i metod rozwiązywania problemów uzależnień,

III. Realizatorzy Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Narkomanii:

1. Gminna Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
2. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej .
3. Działalność świetlic opiekuńczo-wychowawczych z elementami resocjalizacji.
4. Punkty konsultacyjne dla uzależnionych, współuzależnionych, pijących nastolatków, przemocy domowej.
5. Zespół interdyscyplinarny.
6. Inne podmioty, którym zlecane są zadania Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

IV. Źródła finansowania Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Narkomanii:

1. Źródłem finansowania zadań Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Narkomanii są środki budżetu gminy, w tym pochodzące z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych

2. Zasady finansowania zadań Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Narkomanii określa harmonogram zadań..

Rozdział II

Zadania Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Narkomanii:

I. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków

1. Poszerzenie zakresu dostępności niezbędnych oddziaływań informacyjnych i terapeutycznych:
A/ Działalność punktu konsultacyjno - informacyjnego dla osób uzależnionych oraz członków ich rodzin
2. Wspieranie działalności stowarzyszeń i lokalnych koalicji .
3. Wspieranie środowisk wzajemnej pomocy.
4. Szkolenie członków GKRPA w celu poszerzenia wiedzy i kompetencji.

II. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie

1. Zwiększenie w punkcie konsultacyjnym ds. przemocy w rodzinie skuteczności interwencji prawno – administracyjnych wobec przemocy i innych zaburzeń funkcjonowania rodziny, powodowanych przez nadużywanie alkoholu
2. Zwiększanie dostępności i skuteczności zorganizowanych form pomocy psychologicznej i społecznej dla członków rodzin alkoholowych.
3. Współpraca z Policją oraz Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej, z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie i Poradnią Psychologiczno – Pedagogiczną w koalicji, w celu stworzenia warunków organizacyjno-merytorycznych dla efektywnego udzielania pomocy.
4. Organizowanie i prowadzenie szkoleń w zakresie rozpoznawania i przeciwdziałania zjawisku przemocy.
5. Kontynuowanie działalności świetlic opiekuńczo- wychowawczych z elementami socjoterapii dla dzieci z rodzin niedostosowanych społecznie - organizacja czasu wolnego, działania korygujące, praca z psychologiem.
6. Prowadzenie zajęć edukacyjnych i terapii dla osób współuzależnionych, grup samopomocowych AI-ANON, AL - ATEN.

III. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej, w szczególności dla młodzieży

1. Wspieranie kształcenia w dziedzinie profilaktyki, pedagogów szkolnych, nauczycieli, wychowawców. dofinansowanie szkoleń, kursów specjalistycznych w zakresie pracy z dziećmi dla pedagogów i nauczycieli pracujących w szkołach oraz świetlicach opiekuńczo-wychowawczych.
2. Organizowanie szkoleń i kampanii edukacyjnych w dziedzinie rozwiązywania problemów alkoholowych na terenie gminy.

3. Podejmowanie działań edukacyjnych, skierowanych do sprzedawców napojów alkoholowych oraz działań kontrolnych i interwencyjnych, mających na celu ograniczenie dostępności napojów alkoholowych.
4. Współpraca z mediami (prasa, radio, TV) w zakresie przekazywania nowoczesnej i profesjonalnej wiedzy na temat profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania przemocy w rodzinie, działań podejmowanych w gminie.
5. Prowadzenie biblioteczki tematycznej, prenumerata czasopism specjalistycznych o tematyce profilaktyki uzależnień, przemocy w rodzinie.

IV. Wspieranie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych

1. Zlecenie realizacji określonych zadań wynikających z Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych dla Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej jako instytucji zajmującej się statutowo m.in. wspomaganie rodzin nieprzystosowanych społecznie.
2. Udostępnienie lokalu, zwolnienie z opłat eksploatacyjnych dla grup samopomocowych AA, AI – ANON.
3. Współpraca z organizacjami pozarządowymi w propagowaniu zdrowego stylu życia.

V. Działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (GKRPA) oraz zasady jej wynagradzania.

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych została powołana zarządzeniem Nr 41/2003 Wójta Gminy Leszno z dnia 30 czerwca 2003r. w sprawie powołania Gminnej Komisji ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Obowiązujące uchwały Rady Gminy Leszno i zarządzenia Wójta Gminy Leszno dotyczące wykonania zadań określonych w ustawie o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałania alkoholizmowi:

- Uchwała Nr XLIV/252/2005 Rady Gminy Leszno z dnia 30 czerwca 2005r. w sprawie ustalenia na terenie gminy Leszno liczby punktów sprzedaży napojów zawierających powyżej 4,5 % alkoholu (z wyjątkiem piwa) przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży jak i w miejscu sprzedaży oraz zasad usytuowania na terenie gminy miejsc sprzedaży napojów alkoholowych.
- Zarządzenie Nr 9/2006 Wójta Gminy Leszno z dnia 18 stycznia 2006r. w sprawie powołania Zespołu Interdyscyplinarnego do spraw przeciwdziałania przemocy w rodzinie, alkoholizmowi i innym patologiom społecznym

Członkami komisji są osoby odpowiednio do tego przygotowane, będące ekspertami w różnych dziedzinach rozwiązywania problemów alkoholowych.

Wszyscy członkowie Komisji posiadają odpowiednie przeszkolenie w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, zgodnie z art. 4¹ pkt. 4 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz dodatkowe szkolenia podnoszące kwalifikacje w pracy w zespołach problemowych.

Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych inicjuje, koordynuje i ocenia działalność w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi na terenie gminy Leszno.

W szczególności:

1. Przygotowuje i opiniuje przedstawiony Radzie Gminy Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, który uwzględnia:
  - a) kształtowanie skoordynowanej polityki wobec uzależnień oraz przemocy w rodzinie na terenie gminy Leszno,
  - b) tworzenie warunków sprzyjających realizacji zadań motywujących do powstrzymania się od spożywania napojów alkoholowych,

- c) działalność informacyjną i edukacyjną w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży,
  - d) leczenie osób uzależnionych od alkoholu oraz członków ich rodzin,
  - e) działania ograniczające dostępność alkoholu.
2. Opiniuje wnioski:
- a) dotyczące wydawania zezwoleń na sprzedaż i podawanie napojów alkoholowych na terenie gminy Leszno w zakresie:
    - zgodności lokalizacji punktów sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu lub poza miejscem sprzedaży, określonych w drodze uchwały w sprawie zasad usytuowania na terenie miasta i gminy miejsc sprzedaży i podawania napojów alkoholowych,
  - b) liczby punktów sprzedaży napojów alkoholowych określonych w uchwale w sprawie ustalenia liczby punktów sprzedaży napojów alkoholowych, zawierających powyżej 4,5 % alkoholu z wyjątkiem piwa, przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży i poza miejscem sprzedaży.

Opinia wydawana jest w formie Postanowienia, które podpisują członkowie Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych biorący udział w posiedzeniu.

- 3. Współpracuje z instytucjami pomocowymi i stowarzyszeniami w rozbudowie lokalnego systemu zwiększania skuteczności powstrzymywania przemocy w rodzinie i pomagania osobom uwikłanym w przemoc.
- 4. Rozpatruje zasadność wniosków o nałożenie obowiązku leczenia odwykowego na osoby nadużywające alkoholu,
- 5. Motywuje do podjęcia leczenia przeciwalkoholowego,
- 6. W przypadku odmowy podjęcia dobrowolnego leczenia przez osobę mającą problem alkoholowy, kieruje ją na badanie przez lekarza biegłego w celu uzyskania stosownej opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu,
- 7. Zleca przeprowadzenie wywiadu środowiskowego GOPS i Policji w sprawach osób nadużywających alkoholu oraz wnioskuje o udzielenie pomocy ich rodzinom do odpowiednich instytucji,
- 8. Kieruje do Sądu wnioski o wszczęcie postępowania w sprawie nałożenia obowiązku podjęcia leczenia odwykowego,
- 9. Podejmuje czynności interwencyjne przeciwdziałające przemocy w rodzinie.

Komisja swoje działania opiera o:

- Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
- roczny plan pracy,
- regulamin GKRPA,
- aktualne regulacje prawne.

Podstawowymi formami pracy komisji są posiedzenia plenarne

Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych składa Wójtowi i Radzie Gminy Leszno raz w roku sprawozdanie za poprzedni rok ze swej działalności w ramach Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Zasady wynagradzania członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych:

- 1. Wynagrodzenie dla członków GKRPA za udział w posiedzeniach:

Za udział w pracach Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych członkowi Komisji przysługuje kwota wynagrodzenia w wysokości 75 zł brutto;

- za każde posiedzenie, w ramach których realizowane są zadania i czynności określone w GPPiRPA (nadzór nad działalnością Punktu Konsultacyjno – Informacyjnego ds. Uzależnień i Przemocy Domowej oraz Świetlic opiekuńczo-wychowawczych, koordynacja pracy Zespołu Interdyscyplinarnego zajmującego się rozwiązywaniem problemów alkoholowych i przemocą w rodzinie, współpraca z placówkami oświatowymi na terenie Gminy Leszno w zakresie profilaktyki, prowadzenie rozmów motywujących i procedur zmierzających do wydania postanowienia o poddaniu się leczeniu odwykowemu, opiniowanie wniosków dotyczących realizacji zadań GPPiRPA)
- za reprezentowanie GKRPA przed sądem.

W przypadku udziału członków Komisji w szkoleniach odbywających się poza terenem Leszna przysługuje im zwrot kosztów delegacji.

Ponadto dopuszcza się możliwość ustalenia zryczałtowanej kwoty wynagrodzenia dla osób organizujących i prowadzących zajęcia opiekuńczo – wychowawcze i profilaktyczne dla dzieci i młodzieży w okresie wakacyjnym i feryjnym, włączonych do GPPiRPA.

Kwota wynagrodzenia wymaga każdorazowo pozytywnej opinii Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

VI. Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13.1. i 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego

W przypadku naruszenia zakazu sprzedaży alkoholu osobom nieletnim oraz zakazu promocji lub reklamy napojów alkoholowych prowadzone jest postępowanie na podstawie przepisów o postępowaniu karnym. Zapis ustawowy (art. 4¹ ust. 1 pkt. 6 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi) daje samorządowi kompetencje do występowania przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.

Rozdział III

ZASADY FINANSOWANIA PROGRAMU ORAZ SPOSÓB JEGO REALIZACJI

- Opracowany Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Narkomanii realizowany jest w roku 2009
1. Rada Gminy w Lesznie uchwala i zleca realizację programu Wójtowi Gminy Leszno.
  2. Wójt Gminy Leszno jest wykonawcą uchwalonego programu, natomiast w jego imieniu Gminna Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych realizuje zadania określone w programie.
  3. Przewodniczący Komisji ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych koordynuje i nadzoruje realizację programu, przygotowuje roczne sprawozdanie i przedstawia Wójtowi oraz Radzie Gminy.

- Finansowanie

Źródłem finansowania zadań wynikających z Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Narkomanii dla Gminy Leszno na rok 2009 są dochody własne gminy, uzyskane z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.

- Monitorowanie

Monitoring poszczególnych zadań wynikających z realizacji harmonogramu będzie przeprowadzany na podstawie sprawozdań od instytucji, organizacji, osób odpowiedzialnych za ich realizację. Na podstawie sprawozdań Przewodniczący Komisji ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych sporządza sprawozdanie zbiorcze, które zostanie przedłożone Wójtowi Gminy oraz Radzie Gminy Leszno.